

En primer lloc voldria agrair el Consell d'Europa que ens aculli i ens permeti la nostra veu, i ESAN per fer-ho possible, amb la seva invitació.

San Joan de Déu Serveis Socials Barcelona fou fundada sota el paraigua de l'Orde de Hospitalària de Sant Joan de Déu, província d'Aragó - Sant Rafael-i és membre actiu de l'ECAs, Entitats Catalanes d'Acció Social, que treballa de forma prioritària amb grups en situació o risc d'exclusió social. Compartim l'objectiu d'unir esforços i vehicular-los per promoure la inclusió, fer efectius els drets de les persones, promoure la plena ciutadania i contribuir al benestar de tota la població a través de la construcció d'una societat basada en el compromís i corresponsabilitat

Nostre hospital ordre és avui present a cinquanta països dels cinc continents, tenim unes 400 obres en actiu, bé en l'àmbit de salut com en l'àmbit social.

Col·laborem en l'organització de l'Estat en diversos serveis, per això comptem amb concerts amb els Ministeris de Sanitat, Assistència social i altres organismes civils: ajuntaments, etc.

Estem presents a països més necessitats on, els centres d'ordre, basats en el principi de subsidiarietat i mogut per l'esperit missioner, supleixen les deficiències existents en l'àmbit de la salut i en el social, des dels centres existents.

A més dels Germans de l'Ordre, tenim integrats en la missió arreu del món, uns 45.000 col·laboradors professionals, així com uns 8.000 voluntaris que confien en el nostre projecte i ens donen suport amb els seus recursos.

Germans, treballadors i voluntaris compartim els criteris des dels que volen dur a terme la missió, els seus valors i projecte institucional, en el respecte a l'identitat de cada persona atesa.

Sant Joan de Déu Serveis Socials Barcelona, un centre de la OHSJD, està present a Barcelona des de 1979, quan vam obrir un recurs residencial per a 52 persones que es troben en fase inicial d'exclusió social, derivades pels serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona.

El 2012 vam traslladar el centre a un nou equipament, modern, digne, d'habitacions individuals amb espais adequats per a l'allotjament i treball social amb les persones ateses.

El 2013 obrir un altre centre residencial amb 75 places, i serveis i model d'atenció idèntic al primer.

Hem augmentat la nostra resposta residencial amb pisos d'inclusió social (35 places). També hem sistematitzat millor nostra resposta a nivell d'inserció laboral, millorant els resultats obtinguts. Treballem en xarxa europea, tant a FEANTSA (Fédération européenne également Nationales Travaillant avec les Sans-Abri), com també col·laborant en dinamitzar el treball en xarxa entre diferents els serveis socials per a persones sense sostre de l'Orde de sant Joan de Déu a Europa, amb presència a set estats membres de la Unió Europea (França, Itàlia, Regne Unit, Alemanya, Eslovàquia, Polònia i Espanya).

El nostre objectiu és donar suport integral a la persona assistida, cobrint les seves necessitats bàsiques i treballant per aconseguir reinserció socio-laboral, així com per millorar l'adquisició d'hàbits de vida saludables, habilitats personals i socials. Com mostra el resultat del 2012: van arribar als nostres centres un 39% de les persones amb feina, però van marxar 59% amb feina.

Nostre dia a dia treballant per a la re d'inclusió social de persones en situació d'exclusió, és el principal senyal del nostre compromís. Apostem per un mètode basat en el respecte, que pretén posar-nos a disposició de la persona atesa per treballar tots aquells factors que l'han portat a la situació d'exclusió, empoderar-lo i ajudar-lo a recobrar la màxima autonomia possible. També, intentem que la persona recuperi l'autonomia residencial de la millor i més ràpida manera possible.

Com a reflexió de compartir amb vostès, basat en el que constatem per la nostra experiència podem afirmar que la pobresa no és només no ser capaç d'accedir a les necessitats bàsiques. No només no és accés a béns i recursos necessaris per supervivència i la coexistència amb els altres en igualtat de condicions: si allò no era prou greu, hem d'entendre que avui en dia la pobresa és també la

inseguretats d'aquells que encara no estan considerats pobres sobre la capacitat de continuar satisfent les seves necessitats bàsiques; no tenint la certesa que el que accedim avui i que conforma la nostra vida es manté. I pitjor encara, el risc real i generalitzat que això acabi passant, tot allò que conforma la nostra vida quotidiana es vindrà avall i acabi per llançar-nos a la misèria.

Aquesta és la nostra pobresa: no necessàriament que de tot el món, però si la de casa nostra, la de Europa, on la situació de relatiu benestar que gaudim s'esvaeixi en qualsevol moment, per una minoria cada dia més majoritària.

Em permeto anotar que **Sant Joan de Déu Serveis Socials Barcelona** està adaptant-se a aquesta nova situació, que està condemnant a la postració ja no, com fins ara, sols a individus que es veuen marginats i vivint a la intempèrie per circumstàncies específiques personals, sinó a unitats familiars a les que els abusos dels bancs i les empreses immobiliàries han deixat literalment al carrer. Una problemàtica que fins fa poc afectava sobre tot a persones amb problemes d'addicció o de salut mental, ara afecta a persones que simplement s'han quedat sense feina i sense diners i que, elles i llurs famílies, es veuen expulsades del que havia estat casa seva. Que els nostres albergs estiguen preveient places per a parelles és una prova de la sensibilitat que estem intentant desenvolupar per aquestes noves figures dels i les sense llar.

És la nostra experiència d'anys d'atenció a un sector social que no fa més que augmentar dia a dia la que ens fa posar-nos del costat de totes les persones que estan patint noves i velles formes d'injustícia social, i en general tantíssimes persones que les podrien patir en qualsevol moment.

I heus aquí que les persones que estan patint noves i velles formes d'injustícia social, vindiquem en primera persona el dret a projectar una vida solvent. **Vindicació legítima, donat que els nous pobres no han fet sinó preparar-se i orientar-se per ser persones formades, socialment compromeses, productives... complint amb totes les premisses d'un sistema social i econòmic que ens havia promès un futur de benestar per tothom.**

Quin és el context en el que es produeix l'actuació de Sant Joan de Déu Serveis Socials Barcelona? En termes generals, en el marc de les polítiques europees per a la inclusió social ha predominat allò que alguns autors, com Levitas, han anomenat el discurs “integracionista individual, pel qual l'exclusió social s'entén com una problemàtica que pot ser superada, en gran part, amb la incorporació de tots els sectors de la població a les estructures productives de l'economia formal.

Per això les polítiques per a la inclusió s'han centrat, molt significativament, en establir mesures per incentivar el creixement econòmic i la incorporació al mercat de treball, com a bases essencials que garanteixen l'eradicació de la pobresa i fomenten la cohesió social.

D'alguna manera, en aquest enfocament s'ha defugit del caràcter estructural de les desigualtats socials i s'ha optat per aplicar mesures per al creixement de l'ocupació i de l'ocupabilitat dels sectors socials exclosos i vulnerables, sense qüestionar la pròpia organització ni en el funcionament del mercat de treball, i sense plantejar-se la necessitat de vincular aquestes actuacions al camp de les polítiques econòmiques generals.

Malgrat tot, i encara que hagi estat un element secundari en tot el plantejament de la Comissió Europea durant aquesta dècada, s'ha reconegut la importància dels sistemes sanitari i educatiu en la lluita per a la inclusió i en menor mesura, de l'habitatge, la informació i el coneixement, la comunicació i la seguretat. D'altra banda, el seu recent reconeixement no ha implicat, en molts casos, implementació efectiva i real per als col·lectius en exclusió en la majoria d'estats membres.

Tot i això, sembla que en el procés de conceptualització de l'exclusió social, que s'ha realitzat en el camp de les polítiques públiques per a la inclusió i el seu caràcter estructural, queda reduït a pràcticament una sola esfera. L'esfera econòmica i productiva, en un sentit estricte, es converteix en el nucli dur que orienta la política pública. Tímidament i en algunes ocasions, però, es tenen en

compte, almenys en el pla del discurs, el paper de l'Estat en relació amb la protecció social i el benestar, així com l'àmbit relacional o familiar.

Front aquestes premisses fins ara dominants, l'actuació de Sant Joan de Déu Serveis Socials Barcelona ha estat orientada per una mirada centrada i un esforç en la lluita contra l'asimetria de les estructures socials, que vagi més enllà i superi el mer assistencialisme que fins ara ha predominat en el treball social en general. Més enllà de la mobilització en nom dels bons sentiments, la nostra entitat està entestada en una lectura radical d'un concepte devaluat pels usos tan sovint hipòcrites que ha rebut: el de caritat. Caritat no entesa com a falsa generositat dels que tenen més envers aquells que tenen poc o res, sinó en el sentit que l'Evangeli estableix com **fer-se càrrec, carregar i encarregar-se de la realitat**. Posar-se en la pell de l'altre i al seu costat, treballar **amb** ell –i no **per** ell-, enfocats envers la justícia social, que passa avui inequívocament pel reconeixement dels drets i per la redistribució de la riquesa.

Això és el que ens va ensenyar el fundador de l'Ordre, Sant Joan de Déu: que l'amor no porta a la compassió, sinó a l'acció.

Així doncs, hem de detectar en aquest moment i en la nostra societat quines son les causes de la desigualtat. I sobretot, no focalitzar les actuacions tan sols en l'àmbit econòmic i productiu, sinó en tots aquells aspectes de la vida social – l'accés a la vida i a les xarxes socials, a la salut, a l'educació, a l'habitatge, al béns de consum d'ús general, entre altres-. L'accés als mateixos, es fonamental per a un autèntic exercici d'aspiració efectiva a d'igualtat d'oportunitats.

De fet, no hi ha un altre camí per a un canvi profund i real, el que fonamentaria les bases d'una societat més justa i menys desigual.

Però això és només l'inici, la porta d'entrada per a un canvi d'actitud en aquest camp. Hem de ser conscients que encara està tot per fer, que els interessos creuats contra els que hem combatre són els mateixos que abans de l'aprovació, que el risc que les coses canviïn de manera insuficient o superficial, hi és.

Cal que els sectors més conscients de la societat i tant de bo que la societat sencera segueixin mostrant-se fermes i clars en el seu posicionament crític: no volem que ningú se senti en la profunda desesperació que està portant a algunes persones a preferir la mort. No volem que s'empobreixi més el conjunt de la nostra societat, condemnant a la pobresa de per vida a una part dels seus membres, sovint incidint sobre les seves famílies. No volem que se segueixi trencant un model de drets socials assolits que estem perdent, dia a dia.

Per tant, hi hem de ser. Estar atents. Dir la nostra i fer-nos escoltar.